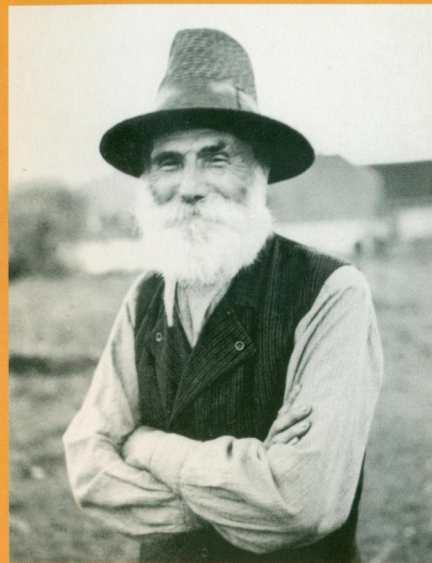

FRANC PAJTLER

U.J. PAULIČ - SADONIK

(posebnež iz Lovrenca na Pohorju)

ISBN 961-6257-00-5

9 789616 257008

● FRANC PAJTLER

U.J. PAULIČ - SADONIK

)
(posebnež iz Lovrenca na Pohorju)

Lovrenc 1997

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

929 Paulič U.J.

PAJTLER, Franc

U.J. Paulič-Sadonik : (posebnež iz Lovrenca na Pohorju) / Franc
Pajtler. - Ruše : Občina ; Lovrenc na Pohorju : KUD Jože Petrun :
Krajevna skupnost, 1997

Nasl. v kolofonu: Ulrik Jakob Paulič-Sadonik

ISBN 961-6257-00-5

COBISS-ID 41529601

Po mnenju ministrstva za kulturo RS (št. 415-189/97 pv) šteje
spominska publikacija "U.J. Paulič - Sadonik" med proizvode, za
katere se plačuje 5% davek od prometa proizvodov.

SPREMNA BESEDA

Znano je, kako zelo je veliki mislec I. Kant občudoval naravne lepote, zvezdno nebo nad nami in moralni zakon v nas. Plati stvarstva torej, ki so v njegovi filozofiji neodvisne od človeškega rodu. In najsi je to svojo filozofijo še tako temeljito argumentiral v svojih številnih in obsežnih knjigah, je njegov naslednik, G.W.F.Hegel, vse to dokaj lakonično zavrnil. To, kar je neodvisno od nas, pač preprosto je takó. Zato pa so za Hegla vir in predmet čudenja stvaritve našega rodu in človekov posamični prispevek k temu.

Nedavno sem spoznal moža, ki kakor da bi hotel sintetizirati občudovanje naravnih lepote in človekovega dela - Franca Pajtlerja, ob koncu 1941. leta v Framu rojenega tehničnega risarja. Njegovo občudovanje narave in zbirateljska strast sta botrovala dvema velikima, skorajda nepreglednima zbirkama fosilov in mineralov. Obe Pajtlerjevi stalni zbirki si je moč ogledati v gradu v Slovenski Bistrici. A Franc Pajtler je bil zmeraj tenkočuten tudi do tiste plati zgodovine, ki jo je ustvarila človekova roka. Tako je še dokaj mlad postal resen numizmatik. Zbral je stotine molitvenikov, ki so tudi našli mesto v že imenovanem gradu kot stalna zbirka. Ukvarja se s proučevanjem priprave in uporabe stekla na Štajerskem od glažutarskih časov pa do danes, zanimiv pa je tudi njegov aktualni napor, ki ga posveča pripravi zbirke gumbov.

G. Pajtler ni zbiral in raziskoval zgolj zato, da bi potešil svojo radovednost in zbirateljsko strast. Pogosto je objavljaj, organiziral razstave in predaval. Na ta način se ni zaprl v stolp osamljenega zanesenjaka zbiratelja - raziskovalca, pač pa se je uveljavil kot spoštovan strokovnjak in sogovornik tudi v akademskih krogih.

Nemalo sem bil presenečen pred nekako dvema letoma, ko sem prejel pismo iz Pragerskega. V pismu je bilo na kratko povedanega nekaj o J. Pauliču - Sadoniku in o zbirki, ki je povezana z njegovim življenjem. Ker je bilo očitno, da je zbrano gradivo historično pričevanje o delu zgodovine Lovrenca na Pohorju, o njegovih krajanih, torej občanih občine Ruše, je takoj pritegnilo mojo pozornost. Še zlasti, ker je iz pisma vela pripravljenost posestnika zbirke, da jo naši javnosti predstavi. Podpisan na koncu pisma: Franc Pajtler. Takrat sem prvič slišal zanj, a kmalu zatem, ko sem ga obiskal na domu, sva se dogovorila: če bodo Lovrenčani zato, bomo pripravili ter izdali skromno publikacijo, ki naj spremlja v Lovrencu postavljeno razstavo. A Lovrenčani niso bili "zgolj zato" - hitro se je "prijela" ideja o stalni postavitvi v kakšnem domačem, namenu primernem objektu.

Na Puši št.36, v Lovrencu na Pohorju, smo pred leti pričeli z obnovo objekta, stanovanjske hiše in gospodarskega poslopja, ki sodita med primere odličnih etnoloških spomenikov. Žal je obnova stanovanjskega prizemnega objekta podolžnega tlorisa z monumentalno čopasto leseno streho, širokimi napušči in gankom, zastala. Spomenik "pri Ladejeku" je vreden nadaljevanja obnove. Je želja, da izbrani del Pauličeve zbirke najde mesto v tem etnološkem spomeniku lahko zadostna vzpodbuda, da se začeto a prekinjeno delo nadaljuje? Upajmo da. Bilo bi res vsega spoštovanja vredno, ko bi nam uspelo publikacijo, razstavo, obnovo etnološkega spomenika in v njem postavljeno stalno zbirko povezati v enoten, kulturniški in turistični projekt!

Vili Rezman

UVOD

Le redko se zgodi, da se najde po dveh svetovnih vojnah dokumentarno gradivo človeka, ki je v nekem kraju živel in zapisoval podatke o sebi, življenju, smrti, kulturi, cerkvi in še čem. Za Lovrenca na Pohorju velja, da se vse to ne bi ohranilo, če ne bi v njem živel posebnež, "Kmet s Pohorja" ali "Komposteljski", kakor se je sam imenoval, Ulrik Jakob Paulič. Prvič sem se srečal z njegovim priimkom v Leksikonu dravske banovine in postal nanj pozoren v letu 1995, ko se je med zbiralci starin pojavil del njegove zapuščine. Nič čudnega ni, da sem poskušal zbrati čim več dokumentarnega gradiva iz njegove zapuščine in ga predstaviti širšemu občinstvu, saj je v meni dosegljivi literaturi o njem bilo premalo zapisanega in znanega, zato mislim, da smo v dosedanjem zgodovinoписju zanj premalo storili, saj je bil omenjen le z nekaj vrsticami.

To je bil razlog več, da smo meseca decembra 1996. leta odprli v slovensko-bistriškem gradu priložnostno razstavo o delu Jakoba Pauliča in javnosti prvič predstavili tega zanimivega zbiralca starih knjig iz Lovrenca na Pohorju in okoliških krajev, kakor tudi zbiralca podobic, dokumentarnega gradiva in romarja širših razsežnosti in časa v katerem je živel. Za vse to mu ni bilo žal ne časa ne denarja, saj ga je vselej in povsod vodila misel na Boga. Spoštoval je duhovščino in jo podpiral, kjer je bilo le možno. Škoda je, da se nam ni v celoti ohranila njegova knjižnica, čeprav nam tudi drobtinice kažejo, da je imel velik smisel za ohranjanje naše dediščine.

Danes vem, da je imel Jakob Paulič več sto knjig spoštljive starosti. Nekatere med njimi je moral po vdoru okupatorja oddati, nekatere pa je za ceno svoje glave skrbno skrtil. Tako je rešil preko tristo knjig iz svoje knjižnice, med njimi tudi znamenite lovrenške matrike, ki so ene najlepših na Slovenskem.

Si je tak človek res zaslužil le nekaj vrstic v našem zgodovinopisju? Koliko posebnosti je kot Paulič delalo in zbiralo gradivo svojega naroda, pa o njih danes ne vemo ničesar? Njih delo in trud sta zgubljena za vedno. . .

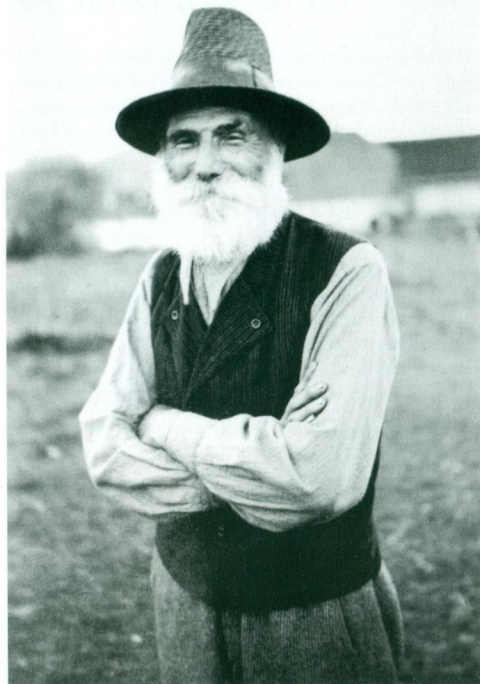
Pričujoča razstava v kraju kjer je živel, delal in umrl Jakob Paulič, želi prikazati človeka "Zelenega Pohorja", ki nam je zbral in ohranil delček dote slovenskega kmeta iz prejšnjega in sedanjega stoletja. Na straneh ohranjenih knjig so ponekod zapisani tudi podatki njihovega že pokojnega lastnika, ki nam precizirajo provenienco knjige, kar ji daje poseben čar, saj nam prav ti podatki zgovorno pričajo o "pismenosti" Lovrenčanov in okoličanov. Večina starejših knjig je iz časa, ko je v Lovrencu cvetela glažutarska obrt, vzrok več, da so knjige našle pot v Lovrenc iz nemških, avstrijskih in slovenskih krajev. Čeprav je bil uradni jezik nemščina, sta se čislali v kraju tudi slovenska knjiga in beseda. Tako ni nič čudnega, če so v kraj zašli tudi prvi tiski neke edicije. V publikaciji, ki spremlja razstavo, bom poskušal prikazati doslej neznano o Sadonikovem in Pauličevem rodu in povezavo med obema družinama, saj je še danes v Lovrencu na Pohorju ohranjeno domače hišno ime "pri Sadoniku".

In čemu smo prvo razstavo o Jakobu Pauliču pripravili prav v Slovenski Bistrici?

Splet okoliščin mi je tako narekoval, saj z godpodom Stanetom Gradišnikom, v.d. ravnateljem Zavoda za kulturo v Slovenski Bistrici, sodelujeva že vrsto let. Po ustanovitvi Zgodovinskega društva v Slovenski Bistrici pa je bila moja moralna dolžnost postaviti to razstavo najprej v tem kraju.

In še zaradi nečesa .

Ali ni Pohorje last vseh Slovencev ? Zato sta tudi zgodovina Pohorja in njegovih ljudi last vseh Slovencev. Eden od pohorskih ljudi je bil tudi Jakob Paulič, žal pozabljen, a na srečo ponovno odkrit!

Ulrik Jakob Paulič (3.7.1876 - 17.2.1948)

SADONIKOV ROD

Že v uvodu sem zapisal, da želim obiskovalcem predstaviti Jakoba Pauliča, kot ga doslej niso poznali, zato moram najprej spregovoriti o dokumentarnem gradivu iz njegove zbirke, ki se nanaša na rodovno zvezo med Sadoniki in Pauliči.

Iz delno ohranjenih "Dnevnikov", ki jih je pisal vsak dan, odkar je prevzel posestvo, pa vse do svoje smrti, in gradiva, ki ga je sam zbral, lahko spremljamo potek dogajanj obeh imenovanih družin.

Po ohranjeni Pauličevi dokumentaciji sem lahko spremljal Sadonikov rod nazaj do leta 1664, ko se je Luka Sadonik poročil z Magdaleno Rebernik. Ker ni bil moj namen raziskovati Sadonikovega rodu še v starejše obdobje, bom v sestavku objavil le tisto, kar se je našlo v Pauličevi zapuščini, čeprav je rod mnogo starejši od prej omenjenega prvega imenovanja.

Dobrih sto let pozneje srečamo Florijana Sadonika (roj. 1729, umrl 10. 07. 1775), sina Matije Sadonika in njegove žene Helene, ki sta bila offerja pri Krlatcu. Florijan se je dvakrat poročil. Prvič je bil poročel z Jederto Kapus (roj. 1731, umrla 04. 01. 1773), hčerjo Primoža in Marije Kapus. Poročil ju je pater Mirijan. Priči na poroki sta bila Peter Braber in Martin Mlačnik. O Florijanu vemo še, da je bil dvakrat poročna priča, prvič 15. 11. 1769. leta, ko se je ženil Janez, nezakonski sin Martina Mlačnika in drugič, 05. 02. 1772, ko se je poročil Jurij, sin Gregorja in Jederte Hartman. Za ženo je vzel vdovo Urško Hleb.

Dobrih deset mesecev po smrti prve žene Jederte, se je Florijan drugič poročil z Urško, hčerjo pokojnega Blaža in Urše Breznik (17. 11. 1773).

Ker je Florijan Sadonik umrl star komaj 46 let (njegova prva žena je umrla v 42. letu starosti), se je Uršula Sadonik 24. 01.

1776 drugič poročila s kmetom Petrom Mlačnikom, sinom Martina in pokojne Helenē Mlačnik. Priči sta bila Matevž Kazijan in Miha Rot.

Ko je Florijan Sadonik še živel, ga je njegov brat Klemen, ki se je 03. 02. 1745 poročil z Jederto Šuster, zaprosil za košček zemlje, saj je bil pri njem za offerja. Tedaj mu je brat odvrnil: "Saj je tu zgoraj dosti takega prostora, posekaj gošo, izkoplji korenine, koliko zemlje si pripraviš, toliko je lahko poseješ". Klemen je pričel trebiti in kopati hrib na desni strani proti Kapusu in si je polagoma napravil njivo, ki je bila pozneje v katastrski mapi zaznamovana s št. 455 in v izmeni 263 sežnje ali 9 arov in 46 metrov. Ta njiva se še sedaj imenuje "Klemenova njiva" in hrib nad njo "Klemenov hrib". Tako je zapisal Jakob Paulič.

Rokopis o dajatvah iz leta 1745 - 1787, str. Sadonik.

Največ podatkov sem našel o Ignacu Sadoniku (10. 10. 1763 - 20. 08. 1805). To je bil sin Silvestra Sadonika in Margarete Hostnikar, ki sta imela kmetijo na Rdečem bregu št. 60. Ignac se je, star 23 let, poročil prvič s Heleno (roj. 1758 - umrla 11. 06. 1791),

hčerjo kmečkih staršev, Boštjana in Marije Pušnik iz selniške župnije. Helena je povila Ignacu tri otroke, hči Apolonijo in dvojčka Antona in Ignaca. Preživela je le Apolonija, oba brata pa sta za sušico umrla. Prvi, Anton (roj. 03. 06. 1791) je umrl 10. 07. 1794, Ignac pa že pred tem 06. 03. 1793. leta. Tako je iz prvega zakona ostala samo hči Apolonija (roj. 09. 02. 1787, umrla 27. 03. 1844), ki jo bomo v nadaljevanju še srečali.

Kmalu je Ignacu komaj 33-letna žena Helena umrla. Spovedal jo je kaplan Dominik Schmid, pokopal pa župnik Ignac Bertold Vogl.

Slabi dve leti je Ignac na posestvu gospodaril sam. Hči Apolonija je odrasčala, in ko je imela štiri leta in pol, si je oče izbral novo življenjsko družico. To je bila Neža Hartman, ki je bila prej kuharica v ribniškem farovžu. Poročila sta se 18. 07. 1788. leta. V zakonu se jima je rodilo sedem otrok: Marija Regina (roj. 07. 09. 1792, umrla ?); Andrej (26. 11. 1793 - 14. 03. 1800); Mihael (roj. 27. 09. 1795, umrl ?); Marija (28. 05. 1798 - 14. 03. 1800); Franc (24. 09. 1800 - 04. 05. 1814); Filip (roj. 28. 06. 1803, umrl ?) in Marija (roj. 02. 02. 1806, umrla ?).

Priči na drugi poroki sta bila Janez Skribe, tržan iz Lovrenca na Pohorju, in Jurij Homer z Rdečega brega. Posebno žalostno je moralo biti pri Sadonikovih leta 1800, ko sta jim istega dne umrla sin Andrej in hči Marija. Žena Neža pa je bila tedaj že več kot šest mesecev noseča. Ignac je pričel hirati. Pred boleznijo rojenega sina Filipa (1803) je še pestoval, zadnje hčere Marije pa ni nikoli videl. Zaradi težke pljučnice je tako zbolel, da ga je moral kaplan Jakop Kragl izpovedati in nedolgo zatem ga je župnik Ignac Bertold Vogl pokopal starega nepolnih 42 let. Skoraj štiri mesece in pol po njegovi smrti je ugledala luč sveta njegova hči Marija.

Jakob Paulič piše, da je njegov davni prednik Ignac Sadonik prevzel kmetijo leta 1785 za 623 goldinarjev "starega denarja". Ohranjene so davčne knjižice falske gosposčine o dajatvah od

leta 1793 do 1803 na ime Ignac Sadonik; druga je od leta 1793 do 1813 in tretja od leta 1827 do 1848. V drugi knjižici sta ime in priimek Ignac Sadonik prečrtana, vneseno pa je Baltažar Krecenbacher. Paulič tudi navaja, da je pred iztekom dvajsetih let po prevzemu kmetije Ignac Sadonik izročil posest svoji hčerki Apoloniji za 543 goldinarjev, kar pa se ne ujema z dokumentarnim gradivom, saj je v zapuščinski listini zapisano nekoliko drugače. Ker se nam je ohranil zapuščinski zapis po smrti Ignaca Sadonika, je prav, da se seznanimo tudi z njim, saj nam nazorno prikazuje status kmeta na začetku prejšnjega stoletja.

Davčne knjižice iz leta 1750 - 1812

V zapuščinskem popisu po smrti Ignaca Sadonika (v dokumentu Sodonik) je razbrati, da je 04. 09. 1805 v prisotnosti "amtmana" Mihaela Hostnikarja s Kuma in "amtmana" Jožeta Mlačnika z Rdečega brega, imel Ignac Sadonik posestvo in hišo na Rdečem bregu št. 60, ki je bila ocenjena na 500 fl. Bil je še solastnik (4. del) Ditmayerjeve vodne žage; (5. del) Züslove vodne žage (11. del) in vodne žage na "Jeušah", v skupni vrednosti 43 fl. Od živine je imel dva para volov, kravo, telč, junca, šest ovac,

kozo, dve večji svinji, dve manjši svinji in enega prašička, v skupni vrednosti 351 fl. Od naturalij: mernik pšenice, 5 mernikov rži, 7 mernikov ovs, 7 mernikov ajde, 2 mernika fižola, mernik ječmena, mernik posušenih sliv, 1/2 mernika bučnic, 2 mernika golih bučnic, 8 meric lanenega semena, 11 štrn volne, nekaj svinjske masti, zalogo krompirja, zelje in 1/4 startina kisa. Za živino je imel 13 vagonov sena, 5 vagonov otave in nekaj slame. Vsa zaloga je bila ocenjena na 217 fl in 14 kr. Tudi z orodjem in ostalimi pripomočki je bil dobro založen. Tako je imel leseno skrinjo za naturalije, razno posodo za naturalije, 2 kadi za zelje, sode, kolovrat, 2 skrinji za žito, dvojce lesenih in 6 drugih vil, 3 cepce za mlačev, 3 dvokolnice, 3 dvokolnice za gnoj, mizo za skobljanje, 2 vozička, sani, dvojce bran, plug, jasli za živino, stiskalnico za olje, sušilnik za sadje, 3 pare novih koles (za vozove), omaro za oblačila, novi posteljniki, omaro za shranjevanje jedi, mizarsko in rezbarsko orodje, 2 ročni žagi, 1 gozdno žago, 10 svedrov, 6 ravnih nožev, 3 rakune, 2 železna pluga, sveder za vrtnanje v kamenje in kladivo, troje škarij za striženje ovac, posodo za peko kruha in 10 košaric za kruh, mizo, nož za rezanje zelja, 6 večjih verig, 7 krajvih verig, 2 verigi za gonjenje živine, 4 vile za gnoj, 2 krampa, ene železne vile za steljo, železno palico, cimermansko sekiro, uteži, nož za rezanje svinjske hrane, 2 žagi, 2 razbijalca (kladiva), lopato, 5 sekir za drva, 2 ročni košari, 3 košare za konje, kuhinjsko posodje, leseno steklenico, bokal, tehtnico, 2 žagina lista (za vodno žago). Inventar je bil ocenjen na 149 fl. 1kr.

Od lesne zaloge je imel deset smrekovih debel, 38 žaganih kosov, 300 dvojnih desk, 300 navadnih desk in 30 podrtih jelk, v skupni vrednosti 110 fl.

Po Ignacovi smrti so ostali tudi nekateri neplačani dolgovi; tako je ostal dolg bratu Petru Sadoniku 89 fl 4 kr (po inventarju od 22. 10. 1785 in 23. 05. 1801). Franc Sadonik, ki je bil hlapec pri Ignacu Kavčiču v Recenjaku, je kot brat podedoval po očetovi in bratovi strani (z dne 12. 07. 1775 in 17. 06. 1793) 44 fl in 10 kr.

od 01. 02. 1806, dokler ne bo vse izplačano. Kot nova lastnika Sadonikove hube (urbar št. 194) sta dolžna plačati tudi prepis hube in ostale nastale stroške v višini 59 fl 40 kr. Baltažar (Paulič) Krecenbacher je do 04. 01. 1811 poplačal vse omenjene račune in tako istega leta postal definitivni lastnik hube in vsega pripadajočega.

Ostane nam še podatek o Mihaelu Sadoniku, ki so mu nadeli ime "Sadonikič" in se je, star 35 let, poročil (16. 05. 1830) z izvoljenko Ano Tomažič. Bil je dober žagar, pa tudi zelo izurjen zmikavt, tako da se ga je vse balo. Po poroki se je preselil nekam proti Lučam in tam umrl. Za njim je verjetno rod za vedno izumrl...

Moramo se še povrniti k Apoloniji Sadonik, ki se je leto dni po očetovi smrti (20. 01. 1806) poročila z Baltažarjem Pauličem, po domače Krecenbacherjem. Baltažar je bil sin Mihaela Pauliča in Ane Kacajner iz Recenjaka št. 74. Apolonija je možu povila 8 otrok: Nežo (06. 01. 1807 - 04. 08. 1883); Apolonijo (29. 12. 1808 - 20. 02. 1870); Blaža (29. 01. 1811 - 17. 10. 1816); Marijo (02. 08. 1813 - 04. 04. 1879); Antona (02. 05. 1816 - 26. 10. 1845); Terezijo (04. 10. 1818 - 21. 11. 1818); Elizabeto (14. 11. 1822 - ?) in Tomaža (16. 12. 1827 - 28. 06. 1909), ki je bil oče našega Jakoba Pauliča. Tomaž se je poročil 02. 03. 1859 z Elizabeto Karničnik (po domače Kohovo), ki je bila hči Antona Karničnika (umrl 02. 11. 1842) in matere Marije, roj. Viltušnik. Ker je bilo nevesti ob poroki šele 17 let, so morali dobiti poročno dovoljenje od c.k.okrožnega urada v Mariboru, ki je bilo izdano 22. 02. 1859, št. 162.

Ohranili so se tudi zapiski njunih nepremičnin po dobrih šestinideset letih zakona, s konca leta 1859. Zemljiški posestni list je bil vpisan na Katastrski upravi v Mariboru pod št. 20 in prikazuje naslednje nepremičnine:

njiv	3 ha	95 a	44 m ²
travnikov	1 ha	69 a	32 m ²
vtov		26 a	36 m ²
pašnikov	3 ha	7 a	75 m ²
gozdov	30 ha	81 a	94 m ²
stavbišča		11 a	55 m ²

Skupna posest je tako merila: 39 ha 92 a in 32 m², z dohodkom 129 gl in 27 kr letno. Obema zakoncem se je ob enajsti uri dopoldan rodil sin Ulrik Jakob Paulič (03. 07. 1876). Babica pri porodu je bila Katarina Weziak, boter pri krstu pa Luka Šveiger (p.d. Ladinec) s svojo ženo Alojzijo. Krstil ga je župnik Jože Toporišič.

O njegovih otroških letih ne vemo skoraj ničesar. Na Sadonikovem je preživel svojo mladost in pogled mu je z Rdečega brega uhajal v lovrensko dolino, ki mu je vablivo kazala spodaj ležeči trg v obsevu gozdov in sončnih žarkov...

Ko se je opismenil, je že kot rosní mladenič rad zapisoval v zvezke pesmi znanih domačih in tujih pesnikov in si tako s prepisovanjem uril svoj rokopis. V samoti pohorskih gozdov je koval svojo osebnost posebežna, ki ga ni zapustila celo življenje. Ko mu je bilo 32 let je prevzel posestvo na Sadonikovem v svoje roke (13. 03. 1908) in nekaj let gospodaril sam, dokler se ni 04. 02. 1915, star 38 let, poročil, v trgu Lovrenc na Pohorju št. 64, z Antonijo Viltušnik, staro 22 let. Priči na poroki sta bila Jože Vrečko, lesni trgovec iz Krčevine pri Mariboru, in kmet Valentin Pečovnik z Rdečega brega. Poročil ju je župnik Friderik Horvat.

21. 12. 1914 (še pred poroko) se je Jakob Paulič preselil od Sadonika v trg k Juršetu, v sedanjo "Sadonikovo" hišo.

Posestvo je kupil za 3000 goldinarjev in dal slaba tri leta zatem hišo popraviti, saj so od takrat še danes vidne inicialke na zunanji strani dimnika: J.A.P. 1917 (Jakob Antonija Paulič).

Jakovov oče je bil rahlega zdravja, vendar je učakal visoko starost. Na platnicah nekaterih knjig je še ohranjena njegova pisava. Umrl je 28. 06. 1909. leta. Tudi njegova mati je počasi hiralala. Imel jo je zelo rad in je bil nanjo zelo vezan. 26. 02. 1913 je zapisal v svoj dnevnik: "Danes so mati tako oslabei, da le s težavo govoriti zmorejo." Ne dolgo zatem mu je mati umrla (15. 03. 1913).

Po smrti obeh staršev mu je ostala edina opora njegova žena, ki mu je rodila tri otroke, hčer Marijo (10. 11. 1915 - 25. 02. 1993), sina Jakoba (ki pa je isto leto po dobrem mesecu starosti umrl - 1919) in sina Ivana (26. 09. 1922 - 23. 09. 1994). Sin Ivan je končal osnovno šolo v Lovrencu na Pohorju in kasneje obiskoval Kmetijsko šolo v Šentjurju pri Celju. Po vdoru okupatorja je bil mobiliziran v nemško vojsko, od koder pa je bil odpuščen iz zdravstvenih razlogov. Proti koncu vojne je pomagal partizanom. 28. 05. 1952 se je poročil z Antonijo Pečovnik, po domače Rebernikovo, ki mu je rodila sina Marjana in dve hčerki Antonijo in Magdaleno. Pred dobrim letom se je poročil tudi sin Marjan in njegova žena Olga že pestuje sina Aleša.

Družina Paulič pred 2. svet. vojno

Čeprav je Sadonikov rod že izumrl, bo prisleku v Lovrenc na Pohorju vsak povedal, kje je некоč prebival "Kmet s Pohorja" ali "Komposteljski", legenda tega dela Pohorja.... Znali bodo tudi pokazati v soncu bleščeče ostanke Sadonikove domačije na Rdečem Bregu in Juršetovo kmetijo v trgu, ki je prevzela domače ime "pri Sadoniku".

PAULIČEVA ZAPUŠČINA

Z gotovostjo lahko trdim, da se nam je ohranil le del Pauličeve zapuščine (priimek se je pisal v različnih inačicah: Paulič, Pavlič in Paulitsch). Največ gradiva, posebno pisnega, se je ohranilo iz prejšnjega stoletja. V razstavnem gradivu so različne knjige, osebna korespondenca, časopisi, periodični nabožni tisk, pisna priznanja, raznovrstne fotografije, koledarji, spominki z romarskih poti in drugo dokumentarno gradivo, ki se nanaša na Lovrenc na Pohorju in okoliške kraje.

Paulič je pisal tudi "Dnevnik" od leta 1907 - 1946. Ohranilo se jih je 12, ostali pa so izgubljeni. V celoti so ohranjeni od leta 1907 - 1913 in v fragmentih za leta 1917, 1920, 1921 in 1943 ter v celoti za leti 1944 in 1946. Dnevniki nam razkrivajo mnoge doslej neznane podrobnosti o Lovrencu na Pohorju in okolici, čeprav imajo zasebni karakter.

Pauličevi dnevniki

Že v uvodu sem zapisal, da sem prve podatke o Pauliču našel v Leksikonu dravske banovine (Ljubljana, 1937, str. 425), kjer sem postal pozoren na stavek; "Pravi original je kmet Jakob Paulič p.d. Sadonik, samouk, zgodovinar, svetovni romar, časopisni poročevalec, toda pri vsem tem pristni slovenski kmet in pravi pobornik za slovensko stvar v tem nekdanjem nemškutarskem trgu."

Čeprav je trg Lovrenc na Pohorju pisec Leksikona dravske banovine označil kot nemškutarski, je tiskana slovenska beseda našla pot med pohorske kmete, tako tudi v lovrenško kotlino in na pohorske vrhove. Prav iz tega razloga sem izbral tri markantne tiske, tiskane v bohoričici, ki dokazujejo, da si je vera tudi v slovenskem jeziku utrla pot v pohorske predele in bila skoraj tristo let enakovredna nemškemu jeziku.

Zanimivo je tiskano sporočilo s Pohorja, ki je bilo najdeno v Pauličevi zapuščini. To je v rolo zviti papirnat tiskan trak, dolg 175 cm. Tiskan je v bohoričici s podobo sv. Frančiška v začetnem delu. Prvotno je bil tiskan kos papirja celota, vendar se je uporabljal razrezan in zviti ter so ga ljudje nosili pri sebi ali pa so ga hranili v hiši kot zaščitno sredstvo verskega značaja pred točo, grmenjem, strelo, sovražno kroglo, zaporom, pomoč pri ženskem porodu in še čem. Ker doslej nisem, v meni dosegljivi literaturi, zasledil ničesar podobnega, sem se odločil celotni tekst prepisati iz bohoričice v gajico in ga predstaviti. Teksta vsebinsko in pravopisno nisem spreminjal.

"Prava ino Resnična Mira našiga ljubezniviga Gospoda Jezusa Kristusa, kako je on bio na Zemli ino na Križi. Leta Mira je najdena bila v Jeruzalemi per svetem Grobi, kader se je pisalo 1655 to je na znanje dau Papeš Klemen ta osmi tiga Imena, kateri je njo tudi poterdo. Hvaleno bodi to

narsvetejšo Ime Jezus, ino njegova sveta Mira na Vekomaj. Ino kateri leto Miro našiga ljubezniviga Gospoda per sebi, ali v Hiši ima, je obvarvan pred vsemi svoji Sovražniki so videjoči ali nevidejoči: ino pred vsemi popotnimi Raubarji, ino je obvarvan pred oso Copernijo ino njeno ne more obena kriva priča ali Sodba škudovati, ino če ena Noseča Žena per sebi nosi ali na persah opasano ima, bode ona brez osega velkiga terplenja porodila, ino njeni prod bo po sreči šau Ino okateri Hiši ta Mira Kristusova je, nemore nič hudiga notre stanovati, ino obeden grom ali hudo vremen nemore njemo škoditi, bo tudi obvarvan pred točoj ino povodnoj, ino ojgnam. Požegnaj se kristjanski Človek vsako jutro is to sveto Miro Jezusa Kristusa, ino moli za celi keden vsako Nedelo pet Očanašov Ave Marie, ino eno vero, k časti ino hvali tih svetih pet kervavih Ran Jezusa Kristusa. Ino kateri tosveto Miro Jezusa Kristusa imeti hoče, more njo v leti trikrat brati ino če sam ne zna, mre skus druge pustit brati, ino či on obeniga skus celo leto nima, kateri bi mo brau, tako moli on v leti tri Roženkrance, tiga perviga naj moli na sveti veliki Peter, tiga drugiga na Finkuštni Petek, in tiga tretjiga na Petek pred Božičom, tako bodeš ti Kristjanski Človek skuz celo leto is Kristusovo Miro požegnan na vodah in o na Deželah, per dnevi ino ponoči, na tvojem trupli ino na Duši na vse večne čase. Amen.

Zdaj se začnejo na Sveto Kristusovo Miro ta lepe Molitve, od svetiga Očeta Frančiška, ino imajo leta glas:

O Gospodu Jezus Kristus! jaz se perporočim kerščansko katoliški človek skus tvojo svet Miro, majo Telo in Dušo, moj Hram ino Pole, danes ino letih osem dni ino noči tvojo sveto besedo Božjo, katero vsi mešniki izgovorijo, pred katerim se speniš, skus to besedo v Meso ino od Vina v Kri.

O Gospod Jezus Kristus! jaz Kristjanski človek se zročim danes ino letih osem dni ino noči v tvojo sveto Božjo ino človeško Naturo, ino v tvojo sveto Kri, ino v tvojo sveto pričejočnost.

O Gospod Jezus Kristus! jaz se perporočim danes ino vseh osem dni ino noči, mojo Meso ino Kri, moj život ino Dušo, moje življenje ino kosti, v tvoj Božji Mir.

O Gospod Jezus Kristus! jaz prosim tebe, da ti mene s tvojo sveto Miro vsakokrat obvarješ ino ohraniš, pred vso nesrečo, pred vso ječo, pred gerdimi žlaki, ino zašpotovanjem, pred ognjam ino povodnaj, pred vsemi Raubarji na cestah, ino pred vsem zagiftanjem ino zadajanjem, me pred vsem tem obvari mene ino moje Pole, mojo Srenje, moje tranke ino verte, vse moje Sadje ino živino, vse moje reči ino blago.

O Gospod Jezus Kristus! jaz prosim tebe, da ti mene vbogiga Grešnega človeka iz tvojo sveto Miro očes vse z menov vred obvarvati, pred vso copernijo ino copernicami pred točoj ino gromom ino vsem nosečim Ženam en veselí porod dati.

(V sredini teksta kratice: JNRJ - Jez.Naz.Rex.Jud., SA - MAM - SLOU., Jezus Maria Jožef, Joahim ino Ana., C.M.B.)

O Gospod ino moj zvesti Bog! skus tvojo sveto Miro ino mogočno dobroto ino milost. O Gospod Jezus Kristus! jaz prosim tebe, da ti mene v tvojo sveto Miro vsakokrat skriješ, obvarješ ino ohraniš, danse ino letih osem dni ino noči v tvojo skrito Božjo Naturo, kader se je skril Bog v to človeško Naturo, ino kader se ti skriješ v Rokah tiga Mešnika vstauti praviga Boga ino človeka.

O Gospod Jezus Kristus! jaz prosim tebe, da ti mene skriješ med tvoj Herbet ino tvoje sveto Rešno Telo.

O Gospod Jezus Kristus! jaz prosim tebe, da ti mene skriješ v tvoje svete pet kervave Rane, ino mene vmiješ s tvojo sveto Miro, ino s tvojo sveto Roženfarbano krvjoj, ta presveta Trojica naj bo moja obramba ino naj me ohrani pred vsemi mojimi sovražniki so videjoči ali nevidejoči.

V imenu Boga + Očeta + ino Sina, ino svetiga Duha. Amen. Bog + Oče je moj Zrednik, Bog + sveti Duh je moja pomoč, ino kdo je tedaj močnejši koker ti sveti Trije Moži, ino ta sveta Mira Jezusa Kristusa, leto me naj ohrane, ino me naj pela v to večno življenje, to pomagaj nam Bog + Oča, ino + Sin, ino sveti + Duh. Amen.

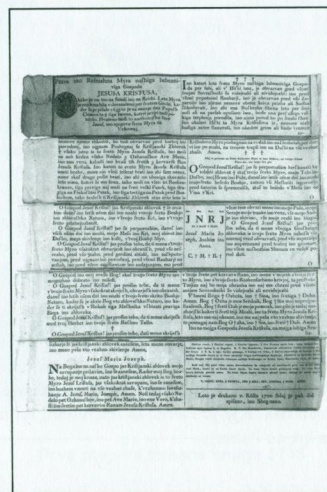
Ino na mojega Gospoda Jezusa Kristusa, na moga lubiga Zveličarja se jaz kristjanski človek zanesem, leta mene obvarje, ino mene pela v večno življenje. Amen. Jezus Maria Jožef. Na Boga ino na našo Gospo jaz Kristjanski človek mojo zavupanje postavim, ino se zanesem. Kader moj Bog hoče, tedaj je moj konec, nato jaz Kristjanski človek iz to sveto Miro Jezusa Kristusa, jaz vsakokrat zavupam, ino se zanesem, ino hočem vmreti na vse večne čase, ki večnemu Izveličaju. A. Jezus, Maria, Jožef. Amen, Moli tedaj vsako Nedelo pet Očenašav, ino pet Ave Marie, ino eno Vero, k časti tim svetim pet kervavim Ranam Jezusa Kristusa. Amen.

Cristua vincit, + Christus regnat. + Cristus imerat, + Pax Domine nostri Jesu, votus, Sacranistime, Passiones ejus signim S. in Regnita. B.B.Mo. Benedictio, Sanctorum electorum titulus Salvatoris nostri Cruce. J.N.R.J. to je: Kristus pomaga, + Kristus vse viža, + Kristus spoveduje ali kraljuje + Mir našiga Gospoda Jezusa je to sveto znamenje svojga narsvetejšiga terpenja, v kralevstvu presvete Dvice Marie, Žegen svetih izvolenih z imenam našiga Zveličarja na Križi, Jezus, Nazarenski, Kral, tih Indov Bodi moj Mir proti vsem mojim Sovražnikom so videjoči ali nevidejoči pred tem obvari mene sveti Mož, kateri je na Križi smrt storio. Ta sveta Mira Jezusa požegnaj mene. Ta sveta Mira Jezusa Kristusa poterdí mene. Ta sveta Mira Jezusa Kristusa obvari mene, dokler on mene vtaji to življenje ne vzeme.

V imeni Boga + Očeta, ino + Sina, ino svetiga + Duha. Amen.

Leto je drukano v Kölln 1700 Zdaj je pal dol spisano, ino žegnano,"

Tiskano sporočilo nam zgovorno priča o rabi takratnega slovenskega jezika med preprostim slovenskim ljudstvom na podeželju. Po vsebini je strogo verskega značaja in nas vodi v mistični svet takratnega preprostega človeka.

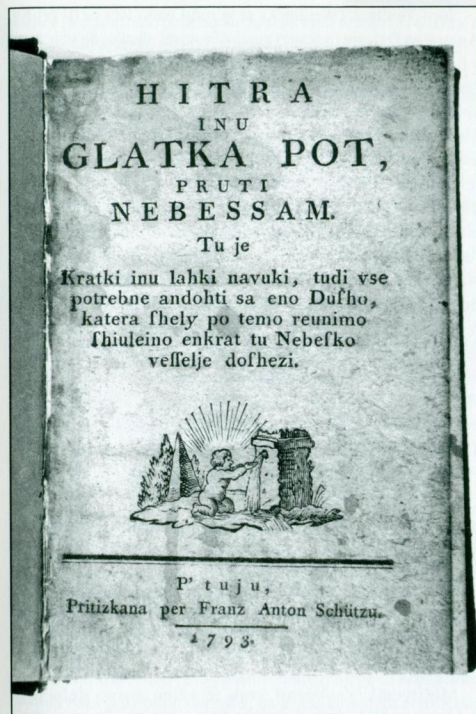

Kölnski tekst v slovenskem jeziku iz Pauličeve zapuščine.

Zanimiva je tudi prva ptujska tiskana knjiga, ki sem jo našel v Pauličevi zapuščini. To je: "Hitra inu glatka pot, pruti nebensam".

Po strokovnih podatkih iz leta 1933 je bil prvi znani ptujski tiskar Franc Schütz, ki je po odobritvi graške gubernije smel zapustiti Celje in se s svojo tiskarno preseliti na Ptuj (24. 09. 1791), kjer je svoje delo opravljal do leta 1794. Verjetno je bil prepričan, da mu bo tiskarska obrt v tem obdrevskem mestu cvetela. Toda zmotil se je.

V tistem času Ptuj ni imel "visokih" šol in uradov in njegov tiskarski zaslužek je bil sila boren. Čez tri leta je zaprosil za dovoljenje, da bi se preselil v Maribor, in ga tudi dobil. Njegove tiskarske zasluge za Ptuj nam niso znane, vemo pa, da je prav on izdal prvo ptujsko tiskano knjigo in tako zaoral ledino na tem področju. Po meni znanih podatkih je Schütz iz ptujske tiskarne zapustil le tri vrste tiskanih knjig nabožne vsebine. V Pauličevi zapuščini je bil prvi tisk tega ptujskega tiskarja. Prvi znani molitvenik, ki ga je Schutz 1793 ponatisnil na Ptuj, je izšel 3 krat v Ljubljani (1767, 1783 in 1784), v Mariboru pa 2 krat (1767 in 1770). Ptujška izdaja, ki je zadnja, se z vsebino pokriva z obema mariborskima (razlike so le v pravopisu in črkah), je torej prva tiskana knjiga na Ptuj in sodi med redke štajerske tiske z nabožno vsebino. Prvi originalni ljubljanski izvod je imel v svoji zbirki tudi naš general Rudolf Maister (tiskali so ga pri J.G. Heptnerju v Ljubljani leta 1764). Prav gotovo je Schütz natiskal več knjig, pa se nam niso ohranile ali pa se bo še našel kakšen doslej neznan tisk. Kje je Paulič ta tisk dobil, mi ni znano, verjetno pa kje na Pohorju.

Prva ptujska tiskana knjiga 1793

Ker sem omenil, da bom pisal o treh tiskih iz Pauličeve zapuščine, se seznanimo še s tretjim.

Jurij Verdinček (Werdineček) se je rodil okoli leta 1770 pri Sv. Antonu na Pohorju (nekateri zgodovinski menijo, da se je rodil v Ribnici na Pohorju) in je služil kot pastir pri tamkajšnjem župniku (tako trdi pokojni Miljutin Arko s Spodnje Polskave, ki je vneto zbiral Verdinčekove izdaje molitvenika). Ker je bil fantič zelo bistre glave, naj bi ga bil župnik na svoje stroške poslal v Šole, ki jih je uspešno končal in bil 22. 09. 1804 posvečen v duhovnika. Najprej je služboval v Ribnici na Pohorju (1804 - 1807), nato od julija 1807 pri Sv. Martinu na Pohorju, kjer je ostal do leta 1813 in istega leta odšel za prvega župnika v Razbor. Tam je ostal tri leta (do 20. 08. 1816) in se nato vrnil na Pohorje, v domači kraj, k Sv. Antonu, kjer je doživel veliko razočaranje, saj ga farani niso posebno cenili zaradi njegove siromašne pastirske preteklosti, ko je še pasel živino pri župniku. Bil je tako razočaran, da je po enem letu pastirskega (ljudskega) službovanja v domačem kraju zamenjal svojo župnijo s kuratijo na Selah pri Slovenj Gradcu (tam je pozneje služboval tudi naš znani pisatelj F. Ks. Meško, op.p.), kjer je bil kurat do leta 1831, nakar se je upokojil. Nekaj let zatem je 20. 02. 1836 v Starem trgu pri Slovenj Gradcu umrl.

Napisal je molitvenik Vsakdanji kruh, ki je bil v prvi polovici prejšnjega stoletja eden najbolj priljubljenih na Spodnjem Štajerskem, vsaj v mariborski okolici. Kot bomo videli, je doživel več ponatisov.

Spominjam se pokojnega učitelja Miljutina Arka s Spodnje Polskave, ki mi je znal o Verdinčku marsikaj zanimivega povedati. Tudi sam je bil nadvse navdušen zbiralec izdaj Verdinčekovega molitvenika.

Molitvenik Vsakdanji kruh je edino znano delo tega duhovnika. Morda je napisal še kaj, pa se še ni našlo ali pa sploh ni ohranjeno. Pa si oglejmo izdaje molitvenika, kot si sledijo: Vsakdanji kruh, Maribor, 1810 (218 strani); Celje, 1820 (216 strani); Gradec - brez letnice (216 strani); Gradec - brez

letnice (s primitivno podobo Križanega brez ozadja, 216 strani); Celje, 1840 (240 strani); Maribor, okrog leta 1841, (214 strani); Maribor, 1847 (216 strani) in Maribor, 1862 (192 strani). Zadnjo izdajo je priredil in pomnožil Franc S. Bezjak, kaplan pri Devici Mariji v Negovi.

Iz opisanega zaporedja izdaj molitvenika lahko ugotovimo, da je Jurij Verdinček, takrat kaplan pri Sv. Martinu na Pohorju, izdal Vsakdanji kruh pri Francu Geistu v Mariboru, ki ga je dal natisniti pri Ignacu Duscheggu. Drugi mariborski tisk, 14 let pozneje, je ponatisnil Jožef Janschitz (1824), prav tako v Mariboru. Pred tem je (1820) izšla nova izdaja pri Jožefu Bachu v Celju. Z njim se je verjetno Verdinček srečal, ko je služboval v Razborju od leta 1813 - 1816. Po Verdinčekovi smrti je bila ta izdaja ponovno izdana leta 1840. Tudi v Mariboru ga je drugič izdal (1821) Anton Ferlinc, in ko je posel, še dvakrat okoli leta 1830. Vse tri omenjene izdaje je tiskal J. A. Kienreich v Gradcu. Geistov naslednik Fridrik Leyer ga je po piščevi smrti izdal še trikrat (okoli 1841 in 1847), prvi dve izdaji je natisnil pri Janschitzu, isti tiskar je natisnil še Bezjakovo izdajo (1862), ki je bila nekoliko predrugačena.

Tako je bil priljubljen molitvenik od leta 1810 - 1862 natisnjen kar desetkrat, devetkrat v bohoričici in enkrat v gajici, pri čemer je vsak založnik štel samo svoje izdaje in drugih zaradi nelojalne konkurence ni hotel upoštevati.

Sestavek o Juriju Verdinčku nam je pokazal, kako zanimive so lahko ugotovitve zbranega gradiva, če ga uredimo in poskušamo analizirati delo posameznika in njegovo zapuščino. Seveda nam prostor ne dopušča, da bi vsako knjigo analizirali posebej. Ustavili smo se le na treh primerih, ki nam dokazujejo, kako pomembna je Pauličeva zapuščina.

Naslovna notranja stran Verdinekovega molitvenika

Paulič pa ni zbiral samo starih zaprašenih knjig. Bil je tudi velik romar in popotnik. Za njim so ostali spomini na romanje v Jeruzalem in Kompostelo, obiskal je Dunaj in romal po mnogih romarskih poteh po Sloveniji in tujini. Nič ni čudnega, da se je spoznal z mnogimi ljudmi, predvsem duhovščino. Vse to mu je pomagalo, da je imel odprta vrata do cerkvenih matrik (poročnih, krstnih in mrljskih), iz katerih je črpal svoje sestavke in sestavljal rodovnike za okoliške farane. Zbiral je tudi navidez nepomembne stvari iz svojega domačega kraja, ki so danes dragoceni dokumenti časa.

Diploma Pauličevega obiska v Jeruzalemu

Med rokopisnim gardivom, ki se je ohranilo v Pauličevi zapuščini, bi omenil prevod lovrenške poročne knjige, ki je verjetno nastal kar nekaj let. Knjiga sicer ni ohranjena v celoti, je pa dragocen prevod po originalu, saj nam pri pisanju lovrenškega zgodovinoписа prihrani marsikatero uro prevajanja iz nemščine. V njej so zbrani podatki za vse poročene glažutarje v Lovrencu na Pohorju.

Še bolj zanimiv je rokopis o dajatvah od leta 1745 do 1797, saj nam pripoveduje o vsakoletnih dajatvah, ki so pestile Lovrenčane in okoliške kmete.

Nič manj ni zanimiv Zaznamni zapisnik kazni občine Kumen od leta 1887 do 1937 in ne nazadnje rokopis skrajšane zgodovine lovrenške župnije od leta 1091 do 1918 v slovenskem jeziku.

Paulič se je ukvarjal tudi s pisanjem krajših člankov in pri tem uporabljal dva psevdonima: "Kmet s Pohorja" in "Komposteljski". Prvega si je nadel verjetno po vzoru ljudskega pesnika in šaljivca Jurija Vodovnika s Skomarja, drugega pa po vrnitvi z romanja v Kompostelo v Španiji.

Po vdoru okupatorja je moral doberšen del svojih knjig skriti, nekatere manj pomembne pa je oddal, vendar jih je, kot je sam zapisal v dnevnik, naskrivaj ponovno odnašal s svojim sinom domov. Rešil je tudi dragocene lovrenške matrike, ki so, kot smo že zapisali, ene najlepših v Sloveniji.

Vse življenje pa je ostal zvest cerkvi in Bogu. Kako zelo je bil duševno vezan na cerkev, nam sam pripoveduje v krajšem sestavku, ki ga je napisal, ko sta še živela oče in mati.

"Ko so proti koncu prejšnjega stoletja v sosednji župniji prenavljali edino podružnico, so pri tej priliki odstranili iz oltarja star kip svete Ane, ter ga nadomestili z novim.

Takratni cerkveni ključar se je že dalj časa baval z mislijo, postaviti zraven doma kapelico. Zdaj se mu je ponudila lepa prilika. Sezidal je lično kapelico, ter vanjo postavil kip sveta Ane, ter s tem rešil sedaj že skoraj 300 let staro zgodovinsko podobo poznim rodovom v spomin.

Na praznik sv. Petra in Pavla leta 1898 je bila kapelica ob najlepšem vremenu, med strelom (pokanjem z možnarji, op.p.) in godbo slovesno blagoslovljena.

Kako se mi je ta dogodek živo vtisnil v spomin!

Ali bo tudi meni mogoče, kadar postanem lastnik posestva, postaviti tako kapelico?

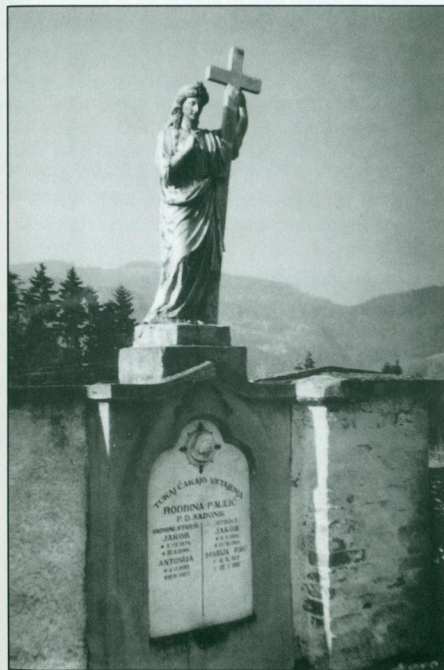
Ta misel me ni več zapustila. Seveda, dokler sta živa oče in mati, nisem smel o tem ničesar razpravljati. Ne, da bi bila oče in mati nasprotnika cerkve, Bog varuj! Rada sta darovala za Božjo čast in cerkvene potrebe, a stavbo kapelice nista odobraval. Mati mi je celo naravnost rekla: "Ali ni škoda denarja? Saj ne veš, če ne pride kmetija prej ali slej kakemu "posvetnjaku" v roke, ki se za popravo in ohranitev kapelice ne bo brigal in tako nazadnje ne bo ostalo družega, kakor žalosten kup kamenja in opeke, Bogu v nečast in hiši v sramoto."

Ker sem videl po naših krajih dosti takih zanemarjenih in zapuščenih znamenj in kapelic, jej nisem mogel ugovarjati, ter sem rajši molčal.

Vendar v notranjosti je žerjavica pod pepelom tleta naprej..."

Želja po kapelici se mu nikoli ni uresničila ...

Tri leta po drugi svetovni vojni je boginja Klio pokleknila ob Pauličev grob in mu s sklonjeno glavo sanje o kapelici za vedno izbrisala iz spomina....

Nagrobnik rodbine Paulič v Lovrencu na Pohorju.

V tem kratkem sestavku smo delno spoznali Jakoba Paulič kot "zbiralca" in človeka, ki ga je zelo zanimala domača zgodovina. Če bi hotel obdelati vse, kar je zbral, bi nastal roman, kar pa ni bil moj cilj. Na nekaj primerih sem nanj želel le opozoriti in na razstavi prikazati, kaj je po njem ostalo do današnjih dni in tako upravičiti moje spoznanje, da se morajo korenine ohranjati tam, kjer je raslo drevo... (v Lovrencu na Pohorju).

Marsikateri kraj bi bil ponosen, če bi imel človeka, kot je bil Paulič, ki je zbiral "nepomembne" reči, sestavljal rodovnike, potoval v Jeruzalem, Kompostelo, Lurd, na Dunaj, pisal krajše sestavke v časopis, imel med znanci poslanca Franca Pišeka, generala Rudolfa Maistra in pozneje dr. Antona Korošca. Če vse to povežemo, je pred nami ČLOVEK-KMET z izrednimi sposobnostmi in mu ocena iz Leksikona dravske banovine po pravici pripada.

V upanju, da bo vsak obiskovalec razstave tudi sam izrazil svoje mnenje o Pauličevi zapuščini, bi se želel zahvaliti organizatorju, Krajevni skupnosti Lovrenc na Pohorju, za pomoč pri realizaciji razstave, ki mi je omogočila Jakoba Pauliča predstaviti v kraju, kjer je živel, delal in umrl.

Zahvaljujem se tudi družini Paulič iz Lovrenca na Pohorju, kakor tudi zasebnim zbiralcem, ki so mi omogočili nakup Pauličevega gradiva.

LITERATURA

Leksikon dravske banovine, Ljubljana 1937, str. 425.

Franc Pajtlar: Sešito tiskano sporočilo s Pohorja, tednik Panorama, 8.8.1996, str. 9, Slovenska Bistrica.

Franc Pajtlar: Dragoceni dokumenti nabožne vsebine, tednik Panorama, 7.11.1996, str. 9, Slovenska Bistrica.

Franc Pajtlar: Razstava o Ulriku Jakobu Pauliču (zloženka), Zavod za kulturo in Zgodovinsko društvo Slovenska Bistrica, 19.12.1996.

Stane Gradišnik: Odprli smo dragoceno zbirko Jakoba Pauliča, tednik Panorama, 24.12.1996, str. 7, Slovenska Bistrica.

Franc Pajtlar: Pauličeva zapuščina (tipkopis, avtorjeva zbirka), Pragersko.

Preslikava in povečava fotografij Samo Brbre, Slovenska Bistrica, 1997.

VSEBINA

Spremna beseda	5
Uvod	9
Sadonikov rod	13
Pauličeva zapuščina	25
Literatura	41

FRANC PAJTLER

ULRIK JAKOB PAULIČ - SADONIK

(posebnež iz Lovrenca na Pohorju)

Izdajatelj in založnik

Občina Ruše

KUD Jože Petrun Lovrenc

KS Lovrenc na Pohorju

Uredniški odbor

Milena Pečnik

Stane Šlag

Vili Rezman

Lektura

Matilda Vresnik

Računalniški prelom

Boštjan Rezman

Tisk

Grafiti studio

Naklada 1000 izvodov